

Stichting Brabants Museum

Oud Oosterhout

Beleidsplan 2016 – 2020

Inhoud

Inleiding	3
1. Missie en Visie	4
2. Vereisten Museumregister	5
2.1. Rechtspositie, bestuur en beleid	5
2.2. Kwaliteitssysteem	5
2.3. Financiële middelen	5
2.4. Voorzieningen en Veiligheidszorg	6
2.5. Toegankelijkheid	6
2.6. Vrijwilligers	6
2.7. Collectie: beleid, verwerven en afstoten	7
2.8. Collectie: registreren en behouden	7
2.9. Collectie: onderzoek	8
2.10. Presentatie	8
2.11. Communicatie en Marketing	8
2.12. Educatie	8

Inleiding

Het Brabants Museum Oud Oosterhout is een creatie van de heer Frans van der Leeuw, architect. De gedachte was door het bouwen van een stadje anno 1900 in miniatuur, het inrichten van een woonkamer naar Oudhollandse stijl en het verzamelen van gebruiksvoorwerpen van de ambachtsman en de landbouwer uit die tijd, het wonen leven en werken rond 1900 in beeld te brengen.

De vervaardiging van de gebouwen, het maken van de miniaturen en het verzamelen van de gebruiksvoorwerpen heeft een vijftal jaren in beslag genomen, waarna op 27 mei 1993 het museum officieel is geopend.

Vanuit financiële overwegingen is het museum in mei 1996 in eigendom overgegaan naar Oud Oosterhout B.V. Tegelijkertijd is op basis van een overeenkomst tussen de heer F. van der Leeuw, de heer Y.Cheng (eigenaar van Oud Oosterhout B.V.) en de Gemeente Oosterhout bij notariële akte van 22 mei 1996 voor het beheer van het museum de Stichting Brabants Museum Oud-Oosterhout opgericht.

Het museum is gevestigd op een terrein, kadastraal bekend Gemeente Oosterhout sectie M nummer 5061 gedeeltelijk, groot 8307 m2 gelegen aan de Bredaseweg nr. 129. Het terrein is door de Gemeente Oosterhout verpacht aan Oud Oosterhout B.V., waarbij 1000 m2 is bestemd voor horeca-activiteiten en 7307 m2 is bestemd voor museale activiteiten.

Het museumterrein omvatte de eerste jaren het Binnenmuseum, een Kiosk, een Landbouwschuur (de Vlaamse schuur) en een Onderhoudswerkplaats. Deze gebouwen zijn eigendom van Oosterhout B.V.

De gebouwen en het miniatuurpark zijn gesitueerd rondom een rustiek pleintje. Het centrale ontvangstpunt is gevestigd in een kiosk met een preeelachtige uitstraling.

De gevelwand van het binnenmuseum is gebaseerd op drie oude en verdwenen gebouwen uit het centrum van Oosterhout en is opgetrokken met gebruikmaking van zoveel mogelijk oude materialen. De landbouwschuur is opgetrokken met behulp van spanten afkomstig van een Vlaamse schuur uit Dorst uit 1739.

Sedert de oprichting zijn nog een overdekt spoorwegemplacement, een wagenloods, een tuinkamer, een aanvullende museale ruimte met toilettengroep, een depotruimte, een kantoortje (Mooi Keetje) en een houthok aan het gebouwenarsenaal toegevoegd. Deze gebouwen zijn eigendom van de stichting.

Volgens artikel 2 van de statuten heeft de Stichting tot doel:

“de verzorging van het beheer en de exploitatie van het Brabants Museum Oud Oosterhout te Oosterhout, alsmede de verdere ontwikkeling daarvan en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woord.”

Vanaf het jaar 2000 verschijnt er elke vier jaar een Beleidsplan. Het voorgaande Beleidsplan 2012 – 2016 stond in het teken van de inspanningen een officieel erkend museum te worden. Daartoe werd voldaan aan de kwaliteitsvereisten van het Museumregister. Een eerste formele stap werd in april 2012 gezet door aanmelding bij het Museumregister. 26 Februari 2016 werd het museum een geregistreerd museum en als zodanig opgenomen in het Museumregister en daarmee ook lid van de Nederlandse Museumvereniging. Het plan 2016-2020 staat in het teken van het verder ontwikkelen van het museum naar een voor de bezoekers attractief Oosterhouts museum.

In dit beleidsplan zijn de actiepunten voor de jaren 2016-2020 cursief aangegeven.

1. Missie en Visie

In maart 2012 zijn een missie en visie geformuleerd die als volgt luiden:

Missie

Het Brabants Museum Oud-Oosterhout wil in het park miniatures tentoonstellen van beeldbepalende/historische gebouwen uit het Oosterhout van de eerste helft van de 20ste eeuw en in het binnenmuseum museale voorwerpen van het dagelijks leven en werken laten zien uit die periode.

Visie

Het Brabants Museum Oud-Oosterhout streeft ernaar van alle kenmerkende gebouwen uit Oosterhout een maquette te hebben en een zo uitgebreid en overzichtelijk mogelijke collectie ten toon te stellen van voorwerpen, afbeeldingen en mondelinge getuigenissen – op film en/of geluidsband - van het leven in Oosterhout in de eerste 50 jaren van de twintigste eeuw. Van miniatures en museale voorwerpen is goede en uitgebreide achtergrondinformatie aanwezig.

Daarnaast is er minstens eenmaal per jaar een wisseltentoonstelling over specifieke Oosterhoutse onderwerpen. Daarmee hoopt het museum naar een bezoekersaantal van 12.000 te kunnen groeien.

Specifiek voor kinderen worden waar mogelijk interactieve elementen aan de museale voorwerpen en miniatures toegevoegd. Verder wordt de bezoekers de gelegenheid gegeven zelf te ervaren of te zien hoe bepaalde activiteiten in verleden werden uitgevoerd (bijv. de drukkerij, de was doen enz.).

Vrijwilligers kunnen bij het museum in een goede sfeer werken met goede materialen en machines.

De stichting wil in de nabije toekomst eigenaar worden van de gebouwen en alle museale voorwerpen.

Het museum streeft naar goede samenwerking met andere culturele instellingen binnen Brabant en specifiek binnen Oosterhout.

De uitwerking van deze visie vindt plaats aan de hand van de 12 hoofdvereisten van het Museumregister.

2. Vereisten Museumregister

2.1. Rechtspositie, bestuur en beleid

De statuten van de stichting zijn opgesteld op 22 mei 1996. Daarin staat beschreven (artikel 4) dat het bestuur van de stichting bestaat uit vijf leden tot maximaal elf (!) leden waarvan er twee leden benoemd worden door de gemeente Oosterhout en twee leden op voordracht van Oud-Oosterhout B.V. Bij besprekingen in 2012 en 2015 is gebleken dat zowel de gemeente als Oosterhout B.V. van deze bepaling af willen.

Besprekingen tussen gemeente, Oud-Oosterhout B.V. en het huidige bestuur moeten de komende jaren leiden tot een wijziging van de statuten.

Op 17 juli 2012 heeft het museum bericht gekregen van de Belastingdienst dat we met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2012 een zogenaamde ANBI-instelling (Algemeen Nut Beogende Instelling) zijn. (RSIN-nummer 48.42.905)

De organisatiestructuur van de vrijwilligersorganisatie is na het wegvallen van de driekoppige Dagelijkse Leiding in oktober 2014 opgezet volgens het concept van zeven Zelfsturende Teams. De coördinatie van de teams berust bij vrijwilligers met de titel Aandachtspunt. Twee van die aandachtspunten (van de teams Museuminrichting en Museumonderhoud) zijn tevens conservator van het museum.

2.2. Kwaliteitssysteem

Er is nog weinig gedaan aan het fenomeen van continue verbetering in het kader van een kwaliteitssysteem. Weliswaar zijn de reacties van bezoekers zeer positief over het gebodene in het museum – o.a. door de reacties in het gastenboek en vanuit de resultaten van de bezoekersenquêtes - en hebben we een enthousiaste groep vrijwilligers, maar er is weinig tot geen verslaglegging en er is (dus) ook geen analyse van.

De ervaringen van bezoekers en vrijwilligers moeten gestructureerd verzameld worden en aantoonbaar leiden tot veranderingen en verbeteringen.

2.3. Financiën

Het museum beschikt over een gezonde financiële basis. Op de bestuursvergaderingen wordt aan de hand van rapportage van de penningmeester de financiële stand van zaken besproken; het jaar wordt afgesloten met een door het bestuur vastgestelde jaarrekening en balans en er wordt een begroting vastgesteld.

De inkomsten komen uit subsidies van de gemeente en van Oud-Oosterhout B.V. (± 50%), entreegelden (± 30%) en inkomsten uit de museumwinkel en horeca (± 19%). Daarnaast zijn er nog enkele donateurs en ontvangt het museum een beperkt aantal giften (1%).

Subsidies zijn geen vanzelfsprekendheid en het bestuur dient heel attent op de continuering ervan te zijn.

Uitbreiding van het aandeel giften en donaties is een te onderzoeken actiepoint.

Wat uitgaven betreft is de huur en het onderhoud van de gebouwen (ruim 50%) verreweg de grootste uitgavepost.

Het zo zuinig mogelijk omgaan met elektra en gas is een punt van aandacht. Zoveel mogelijk gaat gebruik gemaakt worden van LED-verlichting.

2.4. Voorzieningen en Veiligheidszorg

Het binnenmuseum kampt met een groot ruimtetekort. Dit betreft de expositieruimte, de winkel- en koffiekamerruimte, de opslagruimte en de werkplaats. *De komende jaren moet bekeken worden op welke wijze dit kan worden opgelost.*

Voor het probleem van het ruimtetekort in de winkel- en koffiekamerruimte, bijvoorbeeld als er twee grote groepen bezoekers tegelijk het museum willen bezoeken, wordt er in 2017 een tuinkamer aan de noordkant van het gebouw gerealiseerd. Dit vergroot de gebruiksmogelijkheden van museum en bekeken zal worden hoe dit uitgebaat kan worden bijv. door verhuur aan groepen ook in de avonden.

De entree van het museum behoeftte aanpassing, omdat het een gezamenlijke entree met het naastgelegen restaurant Oud-Oosterhout was. In 2013 is een eigen entree gerealiseerd.

Op het gebied van beveiligings- en veiligheidsbeleid kunnen de inspanningen beperkt blijven. De waarde van de museale voorwerpen in het binnenmuseum is niet al te groot, maar uiteraard moet wel worden voorkomen dat al te gemakkelijk ingebroken kan worden. Op het gebied van brandveiligheid moeten we wel zeer attent zijn door onze ligging in een bosgebied.

Geschreven procedures bij calamiteiten zijn aanwezig een actueel. Een aantal vrijwilligers is in het bezit van een BHV-diploma.

2.5. Toegankelijkheid

De fysieke toegankelijkheid van het museum is goed verzorgd. Voor gehandicapten zijn twee aparte liften in het binnenmuseum aangebracht en er is een invalidetoilet. De bezoekersvoorwaarden zijn opgesteld en staan op de website.

In 2012 is de grens van 10.000 bezoekers voor het eerst in 20 jaar overschreden. De bezoekersaantallen vertoonden duidelijk een stijgende lijn, de jaren daarna zijn de bezoekersaantallen weer wat gedaald. Het streven blijft naar de 12.000 bezoekers te groeien. O.a. door het aangaan van samenwerking met andere musea proberen we bezoekers een volledig dagje uit te bieden. In 2016 zijn daartoe 7 arrangementen samengesteld.

2009	9.524		2013	9.006
2010	9.851		2014	9.407
2011	9.721		2015	9.469
2012	10.545		2016	8.761

20 à 25% van de bezoekers zijn kinderen t/m 12 jaar.

De toegangstijden staan al geruime tijd vast en zij worden gepubliceerd op onze website en op folders. In voorkomende gevallen kan het museum ook buiten de openingstijden bezocht worden. *Voor eind 2016 bestaat het voornemen in de winterperiode elke zondag open te gaan en voor 2017 om in de vakantieperiode op vrijdag te openen.*

De digitale ontsluiting van de museale voorwerpen en objecten is in beperkte mate gestart via de in 2016 vernieuwde website. *Uitbreiding van die mogelijkheden is een van de actiepunten voor de komende jaren.*

2.6. Vrijwilligers

Het museum werkt uitsluitend met vrijwilligers. Inclusief het bestuur zijn er begin 2017 65 vrijwilligers werkzaam bij het museum. Er is een geschreven vrijwilligersbeleid. De vrijwilligers hebben een vrijwilligersovereenkomst ondertekend. Minimaal tweemaal per jaar is er een vrijwilligersvergadering. Jaarlijks is er een nieuwjaarsbijeenkomst/-etentje voor vrijwilligers en partners, een barbecue in juli en een zogenaamd educatiereisje (waar de vrijwilligers andere musea bezoeken). Verder is het bestuur in 2014 begonnen met het voeren van een tweejaarlijks Voortgangsgesprek met de vrijwilligers. De communicatie met de vrijwilligers verloopt o.a. via de Weekbrief.

De werving van nieuwe vrijwilligers blijkt het meest effectief via de positieve verhalen van de huidige vrijwilligers. Iedere vrijwilliger is daarmee ambassadeur van het museum. Daarnaast is er goed overleg met "Oosterhout voor Elkaar" voor specifieke vacatures.

De komende jaren zal het vrijwilligersbeleid beter geborgd moeten worden waarbij er aandacht zal zijn voor de werving, het behouden van en de begeleiding van vrijwilligers.

Het museum staat open voor verzoeken om vrijwillig bij het museum te komen werken van langdurig werklozen, nieuwkomers in Nederland en stagiaires, mits de begeleiding goed geregeld kan worden.

2.7. Collectie: beleid verwerven en afstoten

Het museum heeft een beschreven verwervingsprocedure. Gestreefd wordt naar het verwerven in eigendom en niet in bruikleen. Als toch tot bruikleen wordt besloten is het van belang dat goede en sluitende afspraken worden gemaakt met de belener. Tot op heden worden museale voorwerpen niet of nauwelijks aangekocht. Waarschijnlijk zal dit de komende vier jaar niet veranderen.

Het afstoten van voorwerpen geschiedt alleen als de conditie te wensen overlaat en reparatie niet mogelijk is, er soortgelijke voorwerpen al in het museum aanwezig zijn en/of het voorwerp niet binnen de collectie past. Door een strikt verwervingsbeleid zullen er in de toekomst steeds minder van dit soort voorwerpen af te stoten zijn.

De collectie wordt zeer beperkt met een aantal miniatures uitgebreid. Het zwaartepunt ligt op het onderhoud en het kwalitatief verbeteren van de 290 miniatures. De eerste prioriteit is de realisatie van de huizen en gebouwen langs de route van de stoomtram, de realisatie van de gebouwen op de Heuvel en het bouwen van meerdere Slotjes.

Jaarlijks wordt in de komende jaren in het overleg van bestuur en aandachtspunten vastgesteld welke nieuwe miniatures er gebouwd gaan worden.

2.8. Collectie: registreren en behouden

In eerste aanleg is alleen de kerncollectie geregistreerd en vanaf halverwege 2012 is ook de rest van de collectie in het registratiesysteem Adlib opgenomen.

Er wordt onderzoek verricht naar de meest ideale opstelling van de museale voorwerpen; dat betekent dat er minder voorwerpen tentoongesteld worden, maar dat de kwaliteit van der voorwerpen beter tot zijn recht komt. De Vlaamse (gereedschappen)schuur en de Wagenloods zullen de komende jaren aangepakt worden.

Voor het behoud van de collectie is - zeker voor de miniatures – gestructureerde aandacht. In de winterperiode worden de gebouwen op gebreken gecontroleerd en waar nodig wordt er

gerestaureerd en/of worden gedeelten vervangen. Ook de voorwerpen uit het binnenmuseum en de Vlaamse schuur dienen op een goede geconserveerd te worden. In de Vlaamse schuur bleek in 2012 houtworm aanwezig te zijn die het gebouw, de gereedschappen en landbouwwerktuigen dreigde aan te tasten. De houtworm is bestreden en verdwenen.

In 2012 is gestart met licht- en klimaatmetingen in het binnenmuseum. Deze worden periodiek opgenomen en geregistreerd.

2.9. Collectie: onderzoek

Zoals hiervoor al werd vermeld, wordt er van de aanwezige miniatures informatie verzameld en in Adlib en in ordners opgeslagen. Van een aantal van de miniatures is het de bedoeling dat alle gegevens op internet worden gepubliceerd. In feite moet van elk voorwerp in het museum vaststaan wat het is, waar het voor werd gebruikt en in welke tijdsperiode dat was. *Dit zal de komende jaren zo veel mogelijk in kaart worden gebracht.*

2.10. Communicatie en Marketing

De taak Communicatie en Marketing is toegewezen aan een van de conservators. Deze zorgt voor het actueel houden van de website, verzorgt persberichten en is attent op manifestaties waar het museum zich kan presenteren. De afgelopen jaren is er voor dit laatste punt actief deelgenomen aan de beurs van Busidee bezocht.

De voorzitter van het bestuur neemt sinds 2012 (weer) deel aan het Erfgoedoverleg (met Speelgoed- en Carnavalsmuseum, Heemkundekring en gemeente) binnen de gemeente Oosterhout en daarnaast wordt deelgenomen aan een samenwerking met musea in de Baronie. *Dit zal dit gecontinueerd worden.*

2.11. Presentatie

Naast publicatie op internet wordt in het binnenmuseum en Vlaamse schuur door middel van videopresentatie en/of QR-codes (Quick Response, soort streepjescode) getoond worden hoe en waarvoor voorwerpen werden gebruikt. Waar mogelijk kunnen ook interactieve elementen worden toegevoegd (licht, geluid, beweging). *Regelmatige uitbreiding van deze mogelijkheden behoort tot de actiepunten voor de komende jaren.*

2.12. Educatie

In het kader van de educatieve taak besteedt het museum aandacht aan het onderwijs, waarbij leerlingen van basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs tot de belangrijkste doelgroep behoren. Resultaat is dat jaarlijks verschillende scholen een bezoek brengen aan het museum. Dit effect wordt nog versterkt door het sinds 2008 lopende project “Jet en Jan, jong in 1910”. Een evaluatie in 2015 bij twaalf basisscholen leverde bij de vraag “Wat voor rapportcijfer geeft u de les in het museum?” een 8,5 op. *Het museum zal zeker meewerken aan continuering van dit project.*

Verder wordt deelgenomen aan Museumschatjes, elk jaar in oktober.